

Місяцями працюючи в архівах Сум, Харкова, Києва, Москви, детально вивчаючи фонди та бібліотеки музеїв, Г. Т. Петров відшукував і опрацьовував сотні і тисячі документів, виносячи на широкий загаль раніше невідомі факти, що часто ставали базою для подальших розробок краєзнавців, учених, музейних працівників. Цей хист науковця дозволяє говорити про Г. Т. Петрова як про журналіста-дослідника.

Г. Т. Петров залишив по собі багатий архів та велике книжкове зібрання, частина якого зберігається в Обласній науковій бібліотеці.

Заповідав поховати себе на цвинтарі у Великій Чернеччині, поруч із другом поетом Анатолієм Семенютою, що й було виконано його друзями та шанувальниками.

1. Геннадій Петров : бібліографічний покажчик: до 60-річчя від дня народження . - Суми, 1996. - 56 с.

2. Кислиця П. Енциклопедист : до 70-річчя від дня народження Геннадія Петрова / Земляки : альманах Сумського земляцтва в Києві. Вип. 3. - Суми, 2006. - С. 129-132.

3. Краєзнавці України (сучасні дослідники рідного краю): довідник. Т. 1. - К. - Кам'янець-Подільський, 2003. - С. 168 - 169.

4. Матеріали науково-практичної конференції "Петровські читання". 2 червня 2006 р. - Суми, 2006. - 100 с.

5. Сумщина в іменах. Енциклопедичний довідник. - Суми, 2003. - С. 349.

БАТУРИНА В. В.

ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Весілля на нашій землі відоме з найдавніших часів - про це свідчать перші письмові згадки про весільні пісні XI ст., перші описи весільного обряду XVI-XVII ст. Спеціальне фахове вивчення цього жанру фольклору припадає на другу половину XVIII - XIX ст. Перші описи українських весільних обрядів та весільних пісень здійснили на початку XIX століття українсько-польський фольклорист Зоріан Доленга-Ходаковський та польський етнограф Лукіан Голембйовський. Вагомий внесок у справу збирання нових зразків весільного фольклору зробили Іван Вагилевич, Яків Головацький, Амвросій Метлинський, Павло Чубинський, Степан Руданський, Леся Українка та інші. Мета роботи: дослідити етапи традиційного весілля на Конотопщині.

Весільні обряди українського народу різноманітні й цікаві. Вони можуть відрізнятися в залежності від регіону, де народилися та проживають молодята, але все ж таки мають низку спільних рис.

Весіллям передувало сватання. Для проведення цього обряду існували спеціальні атрибути, за допомогою яких наречена могла показати, чи згодна вона виходити заміж за парубка.

Обряд весілля на Конотопщині

На Конотопщині атрибутами сватання та весільного обряду були хліб, рушники, гарбуз. Якщо дівчина погоджувалася йти під вінець, сватів пригощали хлібом та пов'язували їх рушниками. Якщо хлопець не підходив, свати отримували гарбуза. Традиційно господарі вихвалялися достатком своєї родини, показували все, що мали. Якщо молодята підходили один одному, сватів щедро пригощали.

Заручини - це важлива традиція, яка передує весільному обряду. Родини хлопця та дівчини зустрічаються тричі перед весіллям. На одній з цих зустрічей вони можуть отримати відмову, а на наступних - згоду. Остання зустріч мала більш офіційний характер, під час неї офіційно проголошували майбутнє весілля. Якщо будь-яка сторона відмовлялася від весілля, вони мали сплатити за всі витрати, що понесли свати.

Весільний обряд поділявся на низку дій. Основними були: запрошення на весілля, приготування короваю, виготовлення весільних вінків, розплітання коси та прощання з дівочтвом, вінчання, посадження молодят на спеціальне місце за столом, заміна дівочого віночка на хустку. Усі головні події відбуваються в

господі молоді.

Запрошувала на весілля молода (так на Конотопщині називали наречену) із друзками (дівчата теж вбрані в національні костюми). Кожного, хто траплявся по дорозі, наречена повинна була вшанувати, тричі вклоняючись у пояс. Якщо заходила до хати, із якої кликали на весілля, схвильовано проказувала: "Просили батько й мати, і я прошу - приходити до нас на весілля".

Під час весільного обряду кожний із запрошених виконував свою роль у проведенні дійства й намагався зробити цей день незабутнім для головних героїв свята. Традиційно молодий проводив викуп нареченої, зустрічав тещу, наречена прощалась із рідною домівкою та своїми подругами.

Особливе місце у весільних обрядах українців відігравав коровай, для випікання якого запрошувалися жінки-коровайниці. Вони мали бути одружені тільки один раз, а подружнє життя їх повинно було бути щасливим.

У багатьох регіонах Сумської області був звичай під час весілля класти на голову нареченої обрядовий хліб-калач, що виступав у цьому випадку оберегом. Існував також обряд саджати наречену на діжку із замішаним тістом для короваю. Цей обряд повинен був оберігати наречену від злих сил і надати їй властивостей тіста - родючість і силу.

На Конотопщині обряд весілля був особливим, оскільки не проходив без музик та традиційних весільних пісень, що відтворювали світогляд народу, його ставлення до навколишньої дійсності, сімейного життя. Були вони сумні, веселі, жартівливі. Сумних співала сторона нареченої, веселих - молодь, яка раділа за шлюбну пару, жартівливі пісні лунали на заключному етапі весілля.

Гості в цей час перевдягалися, наприклад, в циганський одяг, жінки - в чоловіче вбрання, чоловіки - в жіноче, розмальовувалися, возили по селу тестя й тещу на возі, жартували й потішалися різними витівками. Двері хати, де відбувається весілля, відкриті для всіх - званих і незваних, близьких і далеких - усіх, хто хоче побажати молодим щасливого спільного життєвого шляху.

Через віки наш народ проніс щиру, палку любов до звичаїв, пов'язаних зі шлюбом. Береже їх і зараз. І нині існує безліч стародавніх традицій, яких дотримуються молоді. У звичаях, обрядах, традиціях народу закладений великий смисл життя.

1. Лозко Галина. Українське народознавство / Галина Лозко. - К.: Зодіак-Еко, 1995.

2. Українська народна творчість. Весілля. У двох книгах: Книга 1 / за редакцією Л. П. Головняк. - К.: НД, 1970.

3. Антонова Є. І. На весілля з рушниками / Є. І. Антонова. - Донецьк: УкрНТЕК, 2002.

4. Борисенко В. Про традиції українських народних обрядів. У домі свято. - К.: Родослав, 1989.

5. Пістун Н. Ф. Подільське весілля / Н. Ф. Пістун // Українська мова і література в школі. - № 3, 1991.